de ovend

13e jaorgaank no. 1

D'r mag gien wark uut dit blad overneumen wodden zonder schriftelik goedvienen van de maeker(s).

de Ovend

dattiende jaorgaank no. 1 feberwaori 1985

In dit blad verschienen bi'jdregen op et terrein van de Stellingwarver schrieveri'je, taelkunde, volkskunde, geschiedenis en taelbeweginge. De Ovend wodt uutgeven deur de Stichting Stellingwarver Schrieversronte, en komt zes keer over de heerd bi'j de leden/ab.
Red./Adm./Corr.: zie blz. 4 van et omslag.
Tikwark: Yvonne van Hes, De Haule.

Even veurof

Margaret en Thomas Brown geven op ien van de eerste daegen van et jaor in The Times een overzicht van de naemen die in et oflopen jaor et meerste deur de oolden an heur kiender geven binnen. De femilie Brown pluust daorveur alle geboorte- en adoptieadverteensies in The Times nao. En now al veur et ienentwintigste jaor staot James bi'j de jongen bovenan en veur et negende jaor is Elizabeth bi'j de maegies de topper. Die Ingelse top-tiene wat veurnaemen anbelangt kommen wi'j hiere an de weet omdat Nico Scheepmaker him overnemt in zien rebriek Trijfel in de GPD-blaeden.

Veurig jaor schreef Nico Scheepmaker d'r bi'j dat et toch slimme aorig wezen zol as zoks hiere in Nederlaand ok es daon wodde. En dat gebeurde. Christina Strik uut Ooldenzael pluusde NRC-Haandelsblad nao, Maria Hofman uut Heufddörp dee dat ok, mar die nam De Volkskraante en et Haarlems Dagblad d'r nog bi'j. En welke naemen bovenan kwammen? Bi'j de maegies Anne en bi'j de jongen Willem. In de Trijfels van 7 en 9 jannewaori stonnen de volledige listen.

Mar... begin 1984 was d'r nog iene zo "gek" om an 't naeme-neteren te gaon. Ik hadde de oproep van Nico Scheepmaker ok lezen en dochte dat et toch slimme aorig wezen zol om es te kieken wat veur veurnaemen de jonge Stellingwarverties vandaege-an-de-dag kriegen. Bin dat nog de vertrouwde "oolderwetse" naemen of bin dat "medernere" naemen. Naemen die "in" binnen omdat bekende film- en tillevisiesterren, sportmeensken, preensen en preensessen zo hieten. Daor wa'k beni'jd naor. Een jaor laank he'k zo de burgerlike staand in de Ni'je Ooststellingwarver en de Stellingwarf naopluusd. Teld bin dus alle kiender die in de Stellingwarven geboren binnen. Kiender van Stellingwarver oolden die geboren binnen buten Stellingwarf, b.v. in de ziekenhuzen van Et Vene, Drachten of Meppel, bin niet mitteld. Ik hebbe alle veurnaemen van een kiend mitteld. Mit mekaander he'k op die meniere 496 naemen neteerd, 290 jongesnaemen en 206 maegiesnaemen.

Soms wodden liekese naemen verschillend schreven. Zo kwammen b.v. veur: Alie/Aally, Cornelis/Kornelis, Hendrika/Hendrieka, Jogchum/Jochem en Klaziena/Klasiena.

De letters O,Q,U,X en Z leverden hielemaole gien naemen op. De letters I en V leverden alliend mar maegiesnaemen op.

Opmarkelike naemen in 1984: Arvid, Fredau, Moediara, Ramonja en Tyrona.

En dan now de Stellingwarver toppers:

Johanna	9	Johannes	11
Jacoba	4	Johan	7
Elisabeth	3	Jan	6
Hendrika/Hendrieka	3	Peter	6
Jolanda	3	Ronald	6
Judith	3	Jelmer	5
Laura	3	Dirk	4
Lutske	3	Erik	4
Maaike	3	Hendrik	4
Maria	3	Lieuwe	4
		Marinus	4
		Martin	4
		Pieter	4
		Willem	4

Van 't jaor za'k alles weer percies bi'jholen, dan kuw-we ankem jaor es kieken welke naemen blievers binnen en welke naemen uut de graosie raekt binnen.

Johan Veenstra

Hoi!

Ma'k me even veurstellen?
Ik wone op een boerkeri'je even buten et dörp. Ik hebbe daor een poerbest leven. Et eten en drinken is d'r altied goed, ik kriege genog en op 'e tied. A'k ziek bin gaon ze mit me naor de dokter. A'k uutslaopen wil, laoten ze me liggen. A'k aovens es vot wil, wodt d'r nooit nuver van opkeken, en wanneer a'k thuuskommen wil moe'k ok zels mar weten. De aachterdeure is altied wel eupen. En a'k es op stap west hebbe mit ien van de maegies uut de buurt, wodt d'r nooit wat van zegd, nooit es vraogd hoe as dat now hielemaole zit, hooguut wo'k es mit een schief oge ankeken. Mit de buren kan 'k ok meraokels wodden, veural mit et buurmaegien. We meugen zo graeg es tegere deur de lanen kuieren, es wat praoten, es wat frosselen. En mit de kiender van heur kan 'k ok best akkederen, die meugen ok graeg es wat kattekwaod uuthaelen. Wat dat angaot hebben ze wel wat van mi'j...

Zoa'k al zee ik heb et hier poerbest. Allienig sund veurige weke vuul ik me een betien nuver. Veurige weke mo'k zonder da'k aenlik ziek was, naor de dokter. Wat we daor percies mossen wee'k niet, want ik hebbe alliend mar een prik kregen en daornao he'k een hiel schoft slaopen. Mar sund die tied vuul ik me een betien daelesleugen. Ik hebbe nargens gien nocht meer an. Ik komme zowat niet meer buten. Ik vule me zo sloeg, ik ligge zowat de hiele dag op 'e baank te slaopen en et buurmaegien vien 'k de laeste tied zo kattig doen. Et ienigste waor a'k nog wel nocht an hebbe is eten, ik ete haost twie keer zovule as eerst. Ik mag wel om mien gewicht daenken, eers wo'k nog zo dikke en vet as een kastreerde kaeter...

Knillis

Een stokkien van niks veur niks

Et was een waarme, zoele zommeraovend in augustus. Bi'j et prakkezeren over oolde tieden, waor a'k mi'j zo now en dan an bezundige, kwam mi'j die zommeraovend van zoe'n vievenzeuventig jaor leden zomar in de gedaachten. En helder, krek as was 't gister gebeurd. Wi'j verbaozen oons over de meugelikheden van de computer, mar moe'n we oons aenlik nog niet veule meer verbaozen over de meugelikheden, die oons eigen computertien, oonze hassens, oons bieden? Want is et niet wonderlik, dat nao vievenzeuventig jaor zoe'n zommeraovend, opsleugen in dat computertien, je zomar inienen klaor en helder veur de geest staot? De sfeer van die zommeraovend het bliekber zoe'n indrok op mi'j maekt, dat die opsleugen is in mien computer. Wi'j willen overal een naeme an geven en numen dat oons onthoold. En op een stil ogenblikkien hael ie et zomar op 'e lappen. Wonderlik!

Ik wete et nog zo glashelder. De veurige naacht hadde et nao een hiete dag onweerd. Meerstal slat et weer dan omme, mar de ere daegs was et weer lieke waarm, stille en zoel. "D'r zal wel meer kommen," zee heit. In huus was et waarm en benauwd en daoromme hadden heit, mem, mien bruur en de zussies heur buten op 'e tuunbaank daele geven. Die baank ston veur et keukenraem en ik zie nog veur mi'j, hoe helder wit as hi'j was. Sjoerd, oonze mulderskneeht, die 't niet drok hadde mit dit stille weer, hadde de baank een peer daegen leden krek een ni'j kwassien varve geven.

Mien bruur lag laankuut op et grös in de blieke en ik zat op mien vaaste plakkien op 'e stamme van een oolde appelboom. Die stamme was mar een halve meter hoge en uut die kotte stompe kronkelden een stokmennig dikke takken omhogens en maekten mit mekeer een mooie grote kruun. Die takken hadden een plakkien uutspeerd, waor a'k graeg op zat te dromen. De boom ston niet veer van de keuken of, naost et buunstap.

Mien heit hadde mi'j de veurige haast al es verteld, dat Sunderklaos zien peerd an ien van de takken vaaste bun, as hi'j bi'j oons peperneuten stri'jde. Ik hadde al

vaeke es mit et heufd aachter de gedienen loerd, mar et was hieltied te donker. Gien peerd te bekennen. "Et is nog te vrog," zee heit, "hi'j komt dommiet wel, mar dan slaopen jim al."

Et begon die aovend in augustus ok al wat te schiemeren, mar we bleven buten, waor et beter was as in huus en heit en mem praotten nog niet over "bedde gaon". Et was doodstille en d'r begon een nevel over et laand te trekken. Et was zo stille, dat d'r mar een betien praot wodde en dan nog zachies. Et was krek of wi'j vuulden, dawwe die stilte niet versteuren mossen.

"Daor hebbe ik de stilte heurd", schrift Lamkje Hof in ien van heur mooie gedichies. Zo gong et oons die aovend krek. We heurden de koenen van Pieter Post in et laand naost oons huus mit heur rasperige tongen weiden mit zoe'n knasterig geluud, zo stille was 't. En staorigan gongen de koenen haost hielemaole verleuren in de mist. We zaggen inkeld de roggen nog, die, zoas et leek, henne-weer-denne scheuven, zonder bienen.

Inienen kwam d'r een aander geluud naor oons toe, et zute geluud van een monike. "Lange Arrie," zee mem zachies, "och wat heurt dat mooi." Arrie woonde zoe'n viefhonderd meter van oons of, an et aende van de reed die bi'j de bakker aachteruut gong naor de Fochtelerweg toe. Arrie kon goed speulen, hi'j speulde ok wel veur et daansen en op brulloften. Wi'j luusterden stille en ik wus dat Arrie en Geertien, zien vrouw, now ok op heur baankien zatten tegen de ziedmure van et huus an, dat Arrie zels timmerd hadde. Eerst speulde Arrie zomar wat, zoas et him mar in 't zin kwam en laeter speulde hi'j alderhaande vassies en operettedeunties. Die operette-deunen vun ik zo mooi. Sjoerd zong die vaeke veur oons as hi'j bi'j wiendstil weer op 'e steiger van de meule ston. En wat kon hi'j mooi zingen! Wi'j zatten mar stille te luustren naor die mooie meziek, die zo zachies en zute op oons ofkwam.

Et wodde al donker, Arrie speulde nog et lied "Op de grote stille heide" en doe wodde et stille en ik zag in mien gedaachten Arrie en Geertien naor binnen gaon. Daor speulde hi'j nog effen, wat him mar in 't zin kwam. In mien gedaachten zag ik zien vingers op 'e witte knoppies

drokken. Ik was hieltied weer beni'jd, hoe hi'j dat zo kon zonder d'r naor te kieken en zonder een blad pepier mit noten. "Zo," zee heit, "now gaon we in huus, de kiender moe'n ok neudig op bedde." En zo kwam d'r een aende an die zeldzeme zommeraovend van vievenzeuventig jaor leden, die beweerd bleven was in mien computer.

D'r was niks gebeurd - vandaor de titel - mar ik geleuve, dat et ien van de mooiste aovens uut mien leven was. Aanders hadde mien computer et beeld niet vaaste holen.

Waoromme a'k dit stokkien schreef? Wel, a'k mi'j goed taxere, vanuut een gevuul van heimwee. Ik stelle mi'j veur, dawwe now op zoe'n mooie zommeraovend buten zatten. De iene nao de ere auto soest veurbi'j, bromfietsen knetteren, fietsers rieden d'r langes mit meziek uut een dreegbere radio... Waor heur i'j de stilte nog? Kun de meensken die niet meer verdregen?

Wi'j bin in disse tied in et bezit kommen van een protte genot, mar ik vraoge mi'j vaeke of: Hewwe et beste ok vot gooid?

Hendrik Vondeling

Stoplocht

liefde een stoplocht
rood zo gauw meugelik stoppen
gruun gewoon deurgaon

seins ok oranje
as et nog kan drekt stoppen
eers volgas deurgaon

knillis

Stellingwarver schrievers over Stellingwarver schrievers

Et leek de redaktie een aorig idee om in iene Ovend alle vier de boeken die in september veurig jaor uutkommen binnen bespreken te laoten. Dat zo schrieven in disse Ovend drie schrievers over vier aandere schrievers. Zwaantje Kuiters-Keizer besprekt de dichtbundels Greensgeval van Jouk en De blienen eupen van Knillis. Jouk besprekt Stelling en de vrouw van Oene Bult en Lodewiek H. schrift over Naachs goelen de honnen van Johan Veenstra.

Twie ni'je dichtbundelties

In 't naojaor van 1984 bin deur de Stellingwarver Schrieversronte o.e. twie ni'je bundelties gedichten uutgeven. Et eerste is van de bi'j et Stellingwarver lezerspebliek wel bekende schriever Jouk, de schoelnaeme van Martinus Bakker.
Greensgeval, riempies van Jouk. Die titel geft al een betien an hoe as de dichter zels tegenover disse gedichies staot. Nog dudeliker komt dat uut deur wat hi'j zels veur in et boekien zet het:

Et klinkt netuurlik slim gemien,
aj' zeggen daj' hier keunst in zien!

Hier het de schriever himzels en zien dichtbundeltien aorig mit tekend. Ken jezels en je greenzen. Bekiek jezels en de meensken mit humor, mit wat goedmoedige spot. Til niet te zwaor an 't leven en neem de meensken en de dingen zoas ze binnen. Die levensholing sprekt uut de gedichies die, vaeke geestig et betrekkelike van alle dingen zien laoten. De spreekwoorden bin raek en ok de (s)limmerikkies bin slim en puntig.

Een mooi verzorgd boekien mit tekenings van H.J. van Veen, die op een ok geestige meniere ien gehiel vormen mit de gedichies en riempies. Een boekien om zo now en

dan es even in de hanen te nemen en glimkende hier en daor een gedichien in te lezen.

Et twiede bundeltien is van Klaas Hofstra, die schrift onder de schoelnaeme Knillis. De blienen eupen, is et eerste bundeltien dat van disse jonge dichter verschenen is bi'j de Schrieversronte.

Naor vorm en inhoold is et medern wark. De gedichten bin schreven tussen meert 1978 en december 1983. In et wark van die vief jaor is de ontwikkeling waor te nemen van de jonge, die him losmaekt van et kiend wezen, naor de jonge man die om zien plak in en de zin van zien leven zuukt. Et is een stried van zuken om himzels, van twiefel an himzels, van een vraogen en zuken om andacht en begrip.

hoe kuj' van iene eers holen
aj' niet iens van jezels holen vragt de dichter.

Dit is zien stried, et zuken om himzels, et kennen leren en anveerden van himzels, om van himzels uut de aander kennen te leren en te anveerden.

Et bin mederne gedichten, waoras gevulens en gedaachten op een direkte meniere in uutspreuken wodden en die deur de jongere generaosie begrepen en herkend wodden zullen. 't Is de muuite weerd om es even bi'j Knillis deur de blienen te kieken!

Zwaantje Kuiters-Keizer

Stelling en de vrouw

Doe we 28 september ('84) aovens uut Buil thuus kwammen van de boekuutriekings, zatten d'r een stokmennig ni'je Stellingwarver warkies in de tasse van de Schrieversronte. Daor was ok *Stelling en de vrouw* van Oene Bult bi'j, een bundel verhaelen die eerder in *De Koerier* van Et Vene staon hebben. En toevallig begon ik dáorin te lezen, mitien veurin. *Vandeweke vreugen een peer van de grootste kleinkiender an Stelling as hi'j es een sprokien vertellen wol. En dan niet zoe'n onwiezen iene as van "Roodkappien"*

of zoe'n mistig Chinees geval, mar een medern eigenmaekt bi'j de tieds verhael.

En dan komt Stelling op 'e proppen mit een echtpeer waor de vader een *loeder* van is en de moeke een *trutte*, mar ze presteren et tòch om een zeune te kriegen, die *degelik en deugdelik langs alle daenkbere teleacliendes op alle trappen van de uutschoefbere maotschoppelike ledder veurbereided (wodde) om, as et mos, de hoogste top van de Nederlaanse Baank berikken te kunnen in et dissidente, mar toch loyale CDA-miljeu. Christus dee aanders, mar dat kon vader en moeke gien zorg wezen, ok al gongen ze twie keer op zundag naor de karke.*
Netuurlik leup et slecht of mit disse jonge: hi'j wodde doodscheuten - "Uni-killed" nuumt Stelling dat - in de Libanon. Doe hebb' ik et boekien in de kaaste legd. Ik wus doe jommes al wíe Stelling was - niet iene aanders as Oene Bult zels - en ik DOCHTE da'k de inhoold van et boekien ok al deur hadde: een verzaemeling wrange verhaelen van een schriever die onderwegens de neudige (en onneudige) klappen en trappen uutdielt.

Mar gelokkig is die bundel daor niet liggen bleven. Ik hebbe him een dag of wat laeter es weer pakt en doe bin 'k gewoon es wat an 't blaederen gaon. En doe kwam ik ok een hiele protte aandere dingen tegen.
Zoas de humor in de verhaelen over Stelling zien etenkokeri'je (7-26), de wardering veur de persoon en et wark van Lamkje Hof-de Boer (20), de goedmoedige kritiek op 'e Schrieversronte, *omdat ze de hieltied mar drok doende binnen om naost de dikke Van Dale een nog dikkere Bloemhoff te maeken, waor gien iene as een haantienvol schrievers ok mar ienig verlet van het (37).*
En veural: de striedberhied van Stelling veur zien eigen tael: et Stellingwarfs! Et zeuventiende verhael begint bi'jveurbeeld zo:
Vandeweke het Stelling veur et Stellingwarfs Taelen Instituut (STI) uutlegd dat et Hollaans uut et Stellingwarfs ontstaon is... En in et veertiende lezen we: *Daoromme zol et vanzels ok veule beter wezen as de perveensie*

naost adverteensies in et Fries en in et Hollaans ok adverteensies in et Stellingwarfs in alle kraanten zetten zol die d'r in de Stellingwarven verschienen, want now diskrimineren ze de Stellingwarvers en een pat van de kraanten die daor ommeraek lezen wodden,... In nommer drieje vienen we een stokmennig oolde uutdrokkings as "Wat onder de schölk hebben" en maekt de schriever een betien reklame veur *De Ovend.*

Twienenvuuftig verhaelen die allemaole mit etzelde anlopien beginnen: *Vandeweke het Stelling d'r an mithulpen om de "Doezael" in de biebeltheek te eupenen* (8). *Vandeweke het Stelling een opstel schreven* (47). Soms mit een kleine variaosie: *Vandeweke het Femmegien staekt* (43). En die allemaole opholen mit et woord (ver)béteren of betéren. Et is een bonte verzaemeling belevenissen van Stelling en zien vrouw Femmegien, om en mit et stemhokkien, de doommee, et Daffien, et Fries, de vergeerdering van de Stellingwarver Maotschoppi'je van Laandbouw (SML), de eupenbaore nutsbedrieven, tot an de burgemeester die een praotien holen zol over de Stellingwarven en in et Hollaans begon! *Mar de presidente zee: "Wi'j hadden docht, mienheer de burgemeester, dat ie wel Stellingwarfs praoten zollen."*
Krek as alle soortgelieke bundels het *Stelling en de vrouw* dit bezwaor: kraante-artikels bin niet schreven om ze aachter mekaander an te lezen. Ie moe'n d'r aenlik zo now en dan iene van "innemen" en die dan een posien rustig deurwarken laoten. Vaeke zal de naosmaek kruderig wezen, soms wat bitter, mar écht vergif zit d'r niet in. Wie elke weke ien verhael lest, kan mit *Stelling en de vrouw* et jaor krek rondbreiden.
Wie bange is, dat d'r op disse meniere niks van et lezen terechte komt, geef ik een goeie raod: boor links-bovenan een gat dwas deur et hiele boek. Stik daor dan een mooi rood koortien deur en kneup de aenties netties an mekere. Hang et boekien op et goeie plak en nuum et "Oons twiede Stellingwarver husien-boek". Wille zát!
Zo kan elke Stellingwarver et anzien van zien kleinste kaemertien weer een stok verbeteren!

Jouk

Johan Veenstra, Naachs goelen de honnen

(Partir ç'est mourir un peu.)

Iene van de noflike kaanten van reizen is daj', behalven daj' vule zien en mitmaeken, vaeke ok, haost ongemarkt, tot naodaenken kommen over jezels, over je leven zoas him dat an now toe ofspeuld het. Dingen die aj' zien en mitmaeken op zoe'n reize doen je deur gedaachte- en herinnerings-associaosie weeromme daenken an meensken, gebeurtenissen en erverings uut je eigen leven. En aj' dan wat gesleuten binnen, gaoj' je d'r op bezinnen, perberen konklusies te trekken en tot oplossings te kommen veur perblemen daor aj' van vienen daj' ze (nog) niet goed ofhaandeld hebben.

Et hiele leven is eins een reize, een reize daor aj' een protte ni'js bi'j opdoen en een hiele bulte van leren kunnen. Mar ok een reize daor aj' bi'j ofzien moeten, daor aj' de hieltied weer bi'j ofscheid nemen moeten van meensken en omstanigheden daor aj' an wend weren en je thuus bi'j vuulden. Leven geft ok piene, leven dot ok zeer. Leven is een betien doodgaon, -zoas bi'j reizen et vot gaon ok een betien doodgaon is,- omdaj' iederkeer een stokkien van jezels aachterlaoten, een stokkien van jezels inleveren moeten om veerder te kommen.

Dit zol et stramien, et gedaachtespinsel wezen kunnen dat Johan Veenstra an zien ni'je roman Naachs goelen de honnen as thema of "Leitmotiv" mitgeven het: een reize "om utens" as beeld van de innerlike reize die elk meens te maeken het. An de haand van erverings tiedens een butenlaanse reize duken bi'j de heufdpersoon, David Mulder, herinnerings an vroeger op, an zien jeugd op et plattelaand, an zien heit die zien echte heit niet was waordeur de verholing tussen heur beiden grondig bedurven wodde, an zien kammeraod Hugo die laeter an de drugs raekt, en an zien militaire diensttied daor hi'j zien neve Ferry Mulder kennen leert mit wie hi'j disse reize naor Iegypte maekt. Et is een verhael wodden over gevulens van schuld en tekotscheuten-wezen, et tekot van elk meens, dat him tot een individu en vaeke tot een ienzem wezen maekt.

Et verhael van de kri'je die op et dak van David zien oolderlik huus, vaaste raekt in een klemme, staorig dood gaot, op veilige ofstaand bekeken deur een koppel soortgenoten, wiels d'r nog iene van heur perbeert him los te kriegen, geft neffens mi'j een hiel goed beeld van de verholing tussen ienling en maotschoppi'je. De ienling, op zuuk naor een nust, een eigen plakkien, raekt daordeur vaaste klonken an zien plicht, an zien wark; hi'j verzet him nog wel, zo now en dan, mar de troep, de maotschoppi'je, kikt toe en stikt gien pote uut as ze him in muuilikheden zien. Iene, een kammeraod, perbeert nog wat mar et helpt niet. As de ienling eindelik dood is, krigt hi'j nog een laeste groet (begraffenis) van de maotschoppi'je, die daornao weer gewoon deurgaot, krek as d'r niks gebeurd is. Et verhael van de kri'je in de klemme (blz. 39-41) kan, toespitst op 'e feguren uut de roman, ok zien wodden as beeld veur de heit van David en ok veur Hugo, David zien kammeraod, die beide deur de onverschillighied van de gemienschop et zo muuilik kriegen (kregen hebben) dat ze d'r an ten onder gaon. David verwiet himzels zien onverschillighied en het d'r schuldgevulens over; hi'j het zien heit en ok zien vrund Hugo niet redden kund, krek as die iene kri'je die et wel perbeerde mar die et ok niet veur mekeer kreeg. Heit en Hugo gaon beide dood, mar et leven gaot gewoon deur en veraandert d'r niet van. Of toch? David zels in elk geval komt d'r deur tot naodaenken over et leven en over himzels. Alles is vergaankelik, betrekkelik, nooit etzelde, de hieltied weer aanders. Dromen kommen niet uut, de warkelikhied is hadder en maekt de dingen aanders en meerstal minder as daj' docht, verwaacht en hoopt hadden. Ie moe'n ofscheid nemen van je jeugd, van je dörpien, van dierbere dingen en plakkies in de netuur (scène an de revier, begin heufdstok 4, blz. 59 e.v.), mit de hope op beter, mar dat wil nog al es tegenvalen. En juust de gevuligen, de dromers, de begaofden, gaon d'r nogal es onderdeur, laeter. Hugo, die zo echt fanteseren en speulen kan, de dromer die tenielspeulder wodden wil en "daansen as een vlinder, as een kroontien deur de locht goonzen, op steltens deur de wolkens lopen" wil, Hugo moet zien droom inleveren veur de hadde warkelikhied, raekt

uut teleurstelling an de drugs en gaot d'r an kepot. Et leven, die mooie, lokkende vlinder, brengt zien beste exemplaoren omme as ze niet weerber genoeg blieken; et leven is haost nog meer je vi'jaand as je vrund. In dit verbaand is hiel opvalend et fraanse gedichien dat David van buten leren moet en dat hi'j zegt al hielendal uut et heufd te kennen:

"Quand, las de sa course éternelle
le papillon s' est endormi,
l' enfant croit, en prenant son aile,
captiver ce bel ennemi.

Mais las! Le papillon se lève
et l' enfant chagrin s' aperçoit
qu' il ne lui reste de son rêve
que la poussière à son doigt..."

"Wanneer de vlinder, mu van zien iewige reize, in slaop valen is, daenkt et kiend deur him bi'j de vleugel te pakken, die mooie vi'jaand vangen te kunnen. Mar spietig, de vlinder vligt omhogens en et kiend markt tot zien verdriet, dat him van de droom niks aanders over blift as een betien stof an de vingers..."
Et dot daenken an wat Shakespeare in zien laeste teniel-stok De Storm deur de heufdpersoon Prospero zeggen lat: "We are such stuff as dreams are made of and our little lives are surrended with a sleep": "Wi'j bin van dezelde stof as dromen van maekt binnen en oons kotte leven is omringd deur een slaop." Wi'j dromen zovule, wi'j leven vaeke zo onbewust en veur de voest weg, mit te min beheersing en richtingsgevuulte, dat et is gien wonder dat die vlinder, et leven, oons zo vaeke te liep en te vlogge of is en daor de droom mit om ziepe brengt. Zo geft Naachs goelen ok nog een deurbodduren te zien op et thema van Een vlinder van zulver; mar Naachs is algemiener, minder richt op ien persoon en de eigen streek en omgeving, veerder en dieper gaonde, rieker an emosies en mit wat meer vertrouwen in et leven.

De netuur speult een grote rolle in de romans en ok in de gedichten van Johan Veenstra: de netuur as anleiding

veur en as beeld van de gevulens die heur in de meens veurdoen. De meens is een netuurperdukt, hi'j is uut de netuur votkommen en zal d'r an et aende van zien leven ok weer in opneumen wodden. Op blz. 51 e.v. wodt et verhael verteld van de tillevisiefilm over de dood en "begraffenis" van een oolde vrouw in Nepal. An et aende wodt et lichem van de vrouw in de bargen deur de femilie an stokken hakt en deur de gieren opeten. Zo wodt een meens weer hielendal iene mit de netuur, weer hielendal een pattien van dat wat him voeded en grootbrocht het, as een voegel zo vri'j now in de locht boven de eerde omme zwevende. Et is haost et omgekeerde van wat d'r mit de kri'je op et dak van et oolderlik huus van David gebeurt. Weer een pat wodden van de netuur liekt et hoogste dat een meens berieken kan en dat wat de uuteindelike bestemming van de meens is.

Et slot van Naachs goelen liekt wat kot-of en rempen. David wodt ziek tiedens een bezuuk an Karnak, hi'j gaot weeromme naor et hotel en krigt een droom:

"Dan bundelt alle locht him op een stienen tekening in ien van de dikke stielen. Anoebis, de jakhals, een god uut et riek van de dooien. Hi'j beweegt, de tekening van et biest mit de spitse oren begint te bewegen, maekt him los uut de stienen stiele, lopt op me toe en begint te praoten. Hi'j nemt me mit. Et locht daanst veur oons uut deur de naacht. De stienen stielen en de reusachtige beelden maeken schaden op 'e grond. Ik lope aachter de jakhals an. Of is 't een hond? Misschien is 't een hond. Et is krek a'k zweve, a'k hielemaol gien muuite hoeve te doen om te lopen. Et gaot as vanzels. As op steltens hoge boven de grond. Et waeter van et heilige meer van Karnak gleenstert in et locht van de maone. Et is niet waor. Et kan niet waor wezen. Oons huus. De maone veraandert in de zunne. Et is dag. Een veurjaorsdag. De appelbomen bluuien. De god Anoebis veraandert in Flora, oonze hond. Hi'j ligt naost de taofel die in de blieke staot. D'r staon stoelen om de taofel henne. D'r zitten meensken butendeure. Heit, Hugo en ik. Ik zie mezels zitten. We bin kiender, Hugo en ik. Kiender van een jaor of tiene. We bin an 't kaorten. Ienentwintigen."(...) "We kaorten deur, mar et is gek, et plaetien veraandert. Et is krek as de tied veurbi'j schöt.

Een pat van et plaetien blift liek. Et huus, de blieke mit de taofel en de stoelen, de bluuiende appelbomen, de bloemen in de tuun, mar wi'j wo'n oolder. Heit, Hugo en ik. Et is krek a'k oons gruuien zie en as oonze gezichten veraanderen." (...) "Et plaetien veraandert in vandaege-de-dag. Heit zoa'k him tot et laeste toe kend hebbe. Hugo in een spiekerbroek en een oolde trui. Veerder veraandert d'r niks. De hond ligt naost oons in de zunne en we ienentwintigen, mar we praoten niet meer. We kaorten alliend mar, oonze lippen bewegen wel, mar et geluud is niet te heuren. Een stomme film. Mar we bin gelokkig. Mit 'n drienend bin we gelokkig. Dat is overdudelik te zien. We lachen en hebben wille."

(...) "Ik kieke op et klokkien. Tien veur drieje. Et is midden in de naacht. Dan is hi'j al uren weeromme. En ik hebbe slaopen en droomd. Zo eigenaorig droomd. Zo mooi droomd. Krek as beteerde alles goed. Ik drinke wat waeter uut een glas. Dan straampel ik veurzichtig et bedde uut, lope naor de tuundeuren, schoeve de gedienen an de kaante en dri'je de deure los. De hitte is vot. Et is schitterend mooi weer butendeure. D'r hangt een zwaore locht van rozen. Et is stille. D'r is gien blussien wiend. De kikkers kwaeken niet, de gröswippers tsjilpen niet, d'r is gien hond die in de veerte blaft. Et is gewoon doodstille."

Dit is wat in een klassiek tenielstok de bedoeling is van et laeste bedrief: de katharsis of zuvering van de gevulens. Et leed is leden en verwarkt, de heufdpersoon komt mit himzels in et reine. In de psychologie van Freud, Breuer en Jung gebeurt dit vaeke d.m.v. de droom. David Mulder het tiedens zien vekaansiereize in Iegypte de hieltied doende west mit herinnerings an vroeger en dan mit naeme an zien heit en zien kammeraod Hugo. Hi'j het himzels verweten dat hi'j niet genoeg veur heur daon het, niet genoeg hulpen het, en hi'j het daor schuldgevulens over. Mar toegelieke mit et weer opni'j beleven van disse gebeurtenissen is ok de verwarking d'r van, et d'r mit ofweven, al begonnen. In de droom bliekt dat et verwarkt is en dat et wezen mos zoas et now ienkeer west het. De

stille schoonhied en rust van de naachtelike netuur in Iegypte geft an dat et now allemaole aachter de rogge is en dat David d'r vrede mit het. Et komt wat rempen en kotof over, omdaj' niet drekt in de gaten hebben dat disse katharsis psychologisch al langer gaonde was en veurbereided wodde in et veurofgaonde. Daordeur kon dit slot kot wezen, omdat et bevestigt en ofslöt waj' aenlik al ankommen vulen konnen. Et is gien verrassend, mar wel een logisch en mooi slot.

In dit verbaand ok nog wat over de titel Naachs goelen de honnen. De naacht is de tied dat et onderbewuste warken gaot, de naacht is et beeld veur et onderbewuste. De goelende honnen is een beeld veur et pienlike raozen van wat d'r in de naacht uut et onderbewuste los komt. De hond is een domesticeerde wolf, een "huselike" wolf: et gaot hier om dingen die mit thuus en je direkte omgeving te maeken hebben. De oolde Romeinen hadden een spreekwoord: Homo homini lupus, dat is: De iene meens is vaeke een wolf veur de aander. David het dat zels ondervunnen angaonde zien heit en zien kammeraod Hugo. In de Iegyptische godenmythologie is de naeme van de god mit de jakhals- of honnekop Anoebis; de nog ooldere naeme veur Anoebis was We-waut, dat betekent: hi'j die de wegen eupen maekt. In de Griekse mythologie is de hellehond Cerberus de bewaeker van de onderwereld, daor de zielen van de versturven meensken henne gaon; onderwereld kan weer zien wodden as beeld veur et onderbewuste. In Iegypte goelen naachs veur David de honnen, omdat hi'j daor in zien onderbewuste an et greven gaot; de hond- of jakhalsgod Anoebis (We-waut) maekt veur him de weg eupen naor een gevuulte van berusting en vrede. (In de Biebel vun Jozef as onderkeuning van Iegypte daor et kontakt mit zien heit, zien breurs en vrunden weeromme; mar lichtkaans is dit wat ál te veer zocht?)

De mederne schrieveri'je van nao de Twiede Wereldoorlog van ± 1950 of het as kenmark de identiteitskrisis, daor de meensken van disse tied in terechte kommen binnen deur de onderlinge stried en konflikten daor mar gien aende an te maeken vaalt, naor et liekt. De mederne schrievers onderzuken heur eigen persoon, heur ik, bin niet zo wisse van

de eigen motieven en driefveren, zuken naor wat heurzels drift (dreven het) tot wat ze daenken, willen en doen (daon hebben), beschrieven de gebreukenhied van et bestaon, et tekot-schieten van de meens. Hiel wat van de mederne romans staon dan ok in de ik-vorm. Ok mit de romans van Johan Veénstra is dit et geval, ok Johan Veenstra kan mit recht bi'j de mederne schrievers rekend wodden. Zien wark dot wat daenken an dat van Maarten 't Hart, Jeroen Brouwers en Hans Warren. Zelsonderzuuk en de netuur speulen in heur wark een grote rolle. Titels bi'j Maarten 't Hart bin b.g.: Stenen voor een ransuil, Een vlucht regenwulpen, Mammoet op zondag, Laatste zomernacht, De ortolaan; bi'j Johan Veenstra: Wilde Gaanzen, Fluitekruud, As de wilde roze bluuit, Een vlinder van zulver, Naachs goelen de honnen. Maarten 't Hart gaot speulser en ironischer mit de stof omme as Johan, wiels bi'j Johan de netuur en de gaank van et verhael (de vertelling) een grotere rolle speulen. Jeroen Brouwers gaot psychologisch biezunder veer en diepe, tot in de alderkleinste biezunderheden toe; ok Johan het een protte andacht veur et detail, de kleine dinkies. De stijl van Jeroen Brouwers -kotte zinnen- is ok de stijl van Johan. Hans Warren (daenk an de dielen van zien Geheim Dagboek) is biezunder recht veur de raope, schrift slim eerlik en onbaarmhattig over himzels; ok bi'j Johan is die tendens dudelik anwezig.

Naachs goelen de honnen is weer een stap veuruut in de schrieveri'je van Johan Veenstra en in de Stellingwarver literatuur. Et is een biezunder riek wark, hiel knap kompeneerd, mit grote andacht veur details en mit een protte prachtige, starke en raeke beelden. Et is een boek daor aj' bi'j herlezing iederkeer weer ni'je dingen in ontdekken. Et is ien van de alderbeste romans uut de Nedersaksische streektaelliteratuur van vandaege-de-dag en de schriever het d'r slim terechte de H.J. Bergveld-pries 1984 veur kregen. Et omslag bevat an de veurkaante een mooie en toepasselike tekening van Sietske Bloemhoff.

Lodewiek H.

Vals alarm

(vri'j naor aesopus)

de eerste keer
komt et hiele dörp

de twiede keer
komt et halve dörp

de dadde keer
komt alliend de buurt

de vierde keer
dan braant et huus of

Knillis

Een nommer

geboortedaotum
postcode
huusnommer
tillefoonnommer
gironommer
baanknommer
ziekefoonsnommer
riebewiesnommer
paspoortnommer
persoonsnommer

mar
wat blift d'r veur jezels
now nog meer
as iene grote
0

Knillis

Mit de palsterstok [1] in Drenthe

Waor as op 'e es van et oolde Aalden een bulte nog krek bi'j mekaander holen wodt deur de wottels van een stoere ekkelboom, daor wodde lange leden een preensesse in heur groeve bi'jzet mit al heur mooie spullen, goold en stienen, om, as et wezen moch goed antuugd iens weer-omme te kommen.

Ik hebbe heur vunnen, mien preensesse. Zoemers woont ze now as een dryade [2] tussen et grune blad en winters in een holte van de stamme.

Doe 'k kwam was et om Pinkster henne en wodde mi'j de goolden sleutel toevertrouwd, waordeur veur heur de ni'je dag wied eupen gong en ikke naost heur bi'j de akkers en de hooltwallen langes leup.

Now is et mit goolden sleutels zo, dat wie ze vint, en dat is slim zeldzem, d'r een daggien op uut gaon mag mit zien dryade, bi'j de oolde dingen langes. En vanzels niet

allienig dat. Mit een preensesse haand in haand over de es te gaon, bi'j de hooltwallen verstoppertien speulen en argens in de heide een posien weg te kroepen, dat is niet mis. En wie ien keer de sleutel te pakken het, lat him nooit weer los.

Naor Zweeloo leupen we, bi'j oeroolde weggies langes, veurbi'j de boerderi'jen, die naor mekere toe gruuid weren.

En we schoelden onder heur verweerde en bemoste dakken.

Hoge aprilwolken dreven boven et oolde roodpannen karkien van Zweeloo, waor omme henne de wiend deur de oolde dennen roste. De iezeren deure dri'jde stroef in de schernieren. Over de nog sombere es jachte de wiend en de zunne speulde d'r mit heur aovendlocht tussendeur.

Zo moet Vincent et ok zien hebben, mar op zien doek schilderde hi'j veur et karkien de huder die zien schao-

pies thuus brocht. Van dat plak of gong Vincent ok weer-omme.

Veur mi'j was die dag vol van emosies. Emosies die gaondeweg op disse pelgrimstocht verstilden. En ik wus dat mien goolden sleutel meer veur mi'j betekende as da'k an et begin van mien reize docht hadde.

Dirk Kerst Koopmans

noten:

1: Een palsterstok is een pelgrimsstok.
2: Een dryade is een bosnimf.

Vuventwintig

(bi'j de 25-jaorige brulloft van mien oolden)

vuventwintig jaor
een lange tied

vuventwintig jaor
van bliedschop
van verdriet

vuventwintig jaor
van veur mekaander
mit mekaander
naost mekaander

vuventwintig jaor
van tegere
nog een keer

vuventwintig jaor

knillis

Lezen

lezen
dat is even zweven,
even boven alles uut,
da's een posien niks meer marken
van kebaol of van geluud,
lezen
dat is even vlochten
uut et daegeliks bestaon,
da's of en toe een hiel klein schoffien
in een aandere wereld staon.

Harmen Houtman

Schrieven

schrieven dat is riegels maeken,
mar weer aanders as een eer dat dot,
't is de vingers zo te sturen,
wat deur 't heufd jow oplegd wodt.

schrieven is jow eigen 'riegels' maeken
is zeggen, wat wel kan of niet
...en 't pepier past op 'e weerde,
wat veur oons vervligt in tied.

Harmen Houtman

Vossejacht

Bi'j mien buren hadden ze al een hiel schoft vergees uutkeken naor schildersbedrief De Vos uut Oosterwoolde. En doe op een wienderige morgen in de naozommer, daor zag ik inienend een man in een witte overal om huus henne scharrelen. Dat trof min, want de buren weren de hiele dag vot. Deur et eupendri'jde keukenrutien vertelde 'k him dat. Op mien vraoge as hi'j d'r niet even in kommen wol om een koppien waarme koffie kreeg ik as antwoord: "Ja, eins wel slimme graeg, mar et is toch mar et beste da'k et hier butendeure opdrinke, want ze moe'n mi'j al zien kunnen, want ik bin de vos." "Ja, dat wee'k al van de buurvrouw," zee 'k. Hi'j keek me verbaosd an en zee: "Hoe kon die now weten dat ik hier kommen zol?" "Now," zee ik "ze het d'r aanders lange genog naor uutkeken daj'm kwammen om de boel in de varve te zetten." Hi'j begon zo te lachen dat de grieze pruke him haost van et heufd vleug. "Heur es even an," zee hi'j, "ik bin de vos wel, mar ik bin gien schilder. Ik warke op een schoele in Drachten en ik doe hiere mit an een vossejacht. Vandaor de pruke en de smerige witte overal." We hadden ommeraek wille om dit nuvere toeval en doe 'k laeter in de kaemer an 't wark was, gong d'r of en toe een gejoel op. Dan was de vos vunnen vanzels.

Doe de buren weer thuus weren, hebben we d'r ok nog even smaekelik omme lacht. We lachten et huus d'r vanzels niet mit in de varve, mar intied is dat toch ok veur mekaander kommen.

Heidepiek

Greenswaacht

Witte wolken staon hoge boven de stoppels van de roggeakkers. In et zwaore, roetzwatte waeter van et kenaal d'r naost zwemt gien inkeld vissien meer. Et is de gladde, zwatte baand van de dood die links en rechts van de brogge naor de veerte lopt, waor elke aosem stoekt.

In et broggewaachtershuus bin de raemen sleuten, de gedienen dichte. Ruten waor gien locht deur komt. In de tuun staon wat bloemen vergees op bi'jen en vlinders te waachten, mar ze roeken niet. Laand zonder hunning.

Et waeter het gien diepte. Gien weerschien van de wolken, die in de haost votdrieven hoge boven et laand, dat in twienen spleten is deur de zwatte baand.

D'r is gien beeld van hope meer dat opkropt uut dit waeter. Gien regendruppen die d'r in uutkringelen. Ik vule allienig de ondergaank, waor as niks meer in bestaon kan. In disse zwatte spiegel zuuk ik de weerschien van mien bestaon, mar ok dat is niet te vienen. Zo is leven slimmer as de dood.

Alliend staon in et nargenslaand. Temidden van disse versturven eerde: tekens van een peer paolen die de greens bepaolen. De iene dudet: gao now mar, de aandere: wat heb ie d'r mit te maeken. Een waachter is d'r niet. Uut et waachthusien kieken ruten mit dooie ogen.

Gien meenske die mi'j dag zegt. Ik stao mar wat te kieken naor de overkaante van de greens. In de hiele wereld gien meens om mit te praoten.

Mar dan inienend schrik ik op as een auto vlak aachter mi'j stopt. Rimpen schoef ik de slagboom an de kaante en de auto schiet tussen de paolen deur, vot van dit versturven plak.

Weer gao 'k over de brogge, hadde d'r vandeur, veur et spoek van de zwatte dood.

Dirk Kerst Koopmans

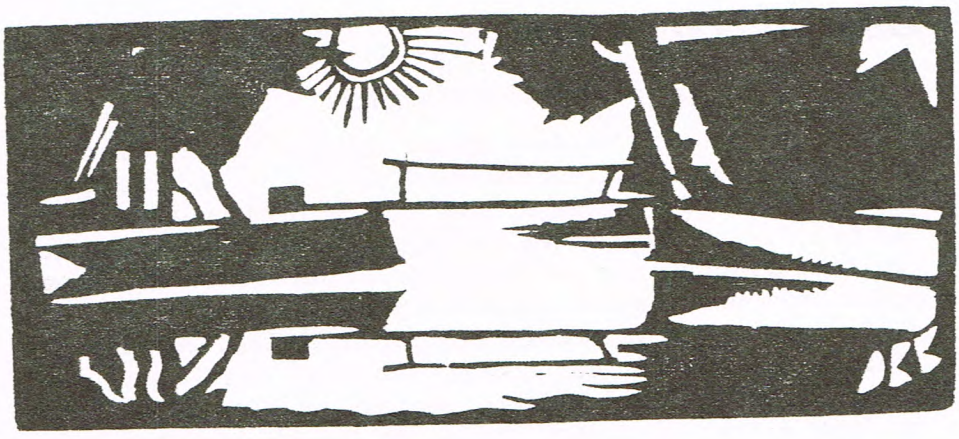

Dat vremde gevuul

(Een theo-on-logische verhaandeling).

Nao de reboelie en ondergaank van Lucifer en zien anhangers wodde et staorigan weer rustig en stille in de hemel. God en de ingels kregen now de tied om es wat beter te bekieken, hoe as et ni'je perdukt dat as sluutstok van hiel de schepping uutdocht was en dat "meenske" nuumd wodde, him now veerder ontwikkelen zol.

Et perces van vermennigvuldigen en dielen, optellen en oftrekken, praoten en mekeer verkeerd begriepen, spul maeken en mekeer dwas zitten, moorden en dood slaon begon en leek al rap niet meer stille te zetten. God kreeg d'r grieze haoren en een witte baord van, en de ingelties begonnen de hieltied bedaenkeliker te kieken en minder te zingen. Et was schandaolig, vunnen ze dat zoe'n hoogweerdig perdukt, dat deur et verstaand een hiel aende uutstak boven alles dat God maekt hadde, de hieltied weer kaans zag van et leven een janboel te maeken en de hiele zaeke in et honderd lopen te laoten.

Gelokkigerwieze hadde God in zien iewige wieshied bi'j de meensken ok een middel inbouwd om an dit perces te ontkommen, een tegenwicht tegen de algehiele verloedering. Uut et praoten mit meensken die nao een goed besteded, of wat minder goed mar nog krek goed genog besteded, leven in de hemel te lane kommen weren, vernammen de ni'jsgierige ingelties, dat de meensken op 'e eerde dit laeste redmiddel "verliefdhied" of "liefde" nuumden. D'r weren netuurlik van die stoethaspels die ok van dit middel nog misbruuk wussen te maeken om d'r zels veurdiel van te hebben en beter van te wodden, mar in et algemien warkte et toch aorig en konnen de meensken d'r een protte wardering veur opbrengen.

Wat verliefdhied of liefde dan wel percies was, wollen de ingelties weten. "Ja," zee Jaantien Bakker, een baekster uut Berkoop die as laeste in de hemel ankommen was en die meraokelse goed praoten kon, "et is muuilik te omschrieven, mar omdat jim d'r zo ofgrieselik mooi uutzien, za'k et perberen. Liefde is een waarm gevuul van binnen, van et toppien van je kruun tot an et puntien van je ti'jen,

en ie vulen je d'r hielendal gelokkig van. Ie zweven as op wolkens deur de tied, ie kriegen een tintelend gevuulte in je bloed en kriebels in de boek en ok nog op inkelde aandere niet naoder te omschrieven plakkies van je lief. Ie vulen je weer jong en bliede, ie wo'n weer as een kiend en toegeliekertied meer meenske, et leven wodt meer as de muuite van et leven weerd!"

Now, now, dat leug d'r niet omme! De veurste ingelties keken slim ni'jsgierig over de raand van de hemel naor de eerde beneden heur. En ja heur, ze hadden gelok, want et begon krek naacht te wodden op 'e iene helte van de eerde. De meensken gongen op bedde en een hiele mennigte volk was al redelik vlogge drok doende mit vermennigvuldigen en dielen... of aandersomme.

"Here nog an toe, moej' es kieken!" reup de kleine Uriël, de schildknaop van God zien generaol Michaël, "ze passen op mekere as de schernieren van een deure, as een sleutel in een slot, alliend knast et wat minder. Wat keunstig, wat is dat knap uutdokterd! En wi'j mar daenken dat ze an et ruzie-maeken en vechten weren en dat ze perbeerden mekeer dood te stikken en op te eten!"

"Hoe númen jim dat?" vreug de ingel Rafaël mit een hoog stemmegien. "Dat," zee Jaantien Bakker, "numen de meensken "vri'jen". D'r is ok nog een aander, minder netties woord veur, mar dat liekt me gien Stellingwarfs toe, dat zal wel Hollaans wezen."

"Waorómme vri'jen jim en wat vúlen jim dan?" vreug God zien bosschopper Gabriël, die niet van halve kennis hul.

"Tja," zee Jaantien, "dáór vraog ie me wat daj' niet zomar even uutstokken kunnen. Mar kom op, lao'k et es perberen, al konnen d'r wel es hiel wat woorden veur neudig wezen om et allemaole een betien kreers te vertellen. Vri'jen doej' aj' gek op mekeer binnen, aj' zovule van mekeer holen daj' mekeer hielendal vertrouwen en mekeer haost wel opeten willen. Ie doen et omdaj' hielendal iene wodden willen mit de aander van wie aj' holen, om jezels en die aander kompleter, gelokkiger en meer meenske te maeken. Et is ien van de noflikste gevulens diej' op 'e eerde hebben kunnen. As alles gaot zoas et wezen moet, vuul ie jezels d'r deur in de zeuvende hemel en een klein betien an

God geliek!"

Verheerd keken de ingelties mekeer an: dat was veur heur een vrémd gevuul, een gevuulte dat ze nog nooit mitmaekt hadden. Zollen ze dan tóch niet volmaekt wezen? Zollen ze wat missen dat God heur mit zin ontholen hadde? As ien man dri'jde de hiele vlut him omme en reup in koor: "God, oe God, wi'j willen ok vri'jen kunnen! Waoromme kun wi'j dat niet? Naor Jow zeggen zollen wi'j hielendal volmaekt wezen, mar waoromme is dát gevuul dan vremd veur oons?"

God schrok op uut zien middagslaopien en keek versteurd naor de ontevreden ingelties veur Him. Wat now? Al weer reboelie in de hemel? Zat de schepping dan zó min in mekeer? Een betien kwaod gong Hi'j op zien deurdeweekse trone zitten om es diepe nao te daenken. De iewen tikten in staorige riegelmaot veurbi'j, wiels God dochte en dochte en de ingelties vol ongeduld stonnen te waachten. Ja, daor hadde Hi'j et al, et was eins hiel ienvooldig. "Ingelties, moej'm es goed luustren," zee God. "Ik hebbe jim maekt as volmaekte géésten. Dat wil zeggen, dat jim et ark en de middels missen om vri'jen te kunnen: jim hebben hielendal gien liéf. Jim kun dwas deur mekeer henne kieken en mekeer niet vulen of vaaste pakken, dat vri'jen is veur jim niét meugelik! Mar butendat: et is hier in de hemel ok hielendal niet neudig. De anvoer van ni'je ingelties bestaot uut de goeie meensken die versturven binnen en hier terechte kommen. Aj'm dan zels ok nog an et ni'je ingelties maeken gaon zollen, zol de hemel over een peer iewen vusen te klein wodden veur oons allegere en zollen we wie wet waorhenne emigreren moeten!" Ja, daor zat wat in. Een hiele protte ingelties vuulden heur now overtuugd en gongen weer veerder mit zingen. Mar een stokmennig vunnen dit mar een rissenaosie van niks. Aj' et ien en aander slimme graeg willen, moej' d'r ok wat veur over hebben en laoj' jezels niet zomar ofschepen. "God, Ie bin oolderwets, Ie raeken uut de tied aj' zo deurgaon!" reupen ze. "Wi'j willen et zo staorigan een keer mit-weten. Wi'j willen niet deur alle iewen henne mar an Jow almachtige haand omme lopen blieven!" "Veurwaor," zee God, "jim durven et wel te zeggen! Ja, úút de tied bin Ik, mar dat bin jim ok!

Mar in eernst: a'k jim goed begriepe, willen jim naor de eerde toe om et leven van de meensken es van dichtebi'j mit te maeken en te kieken, hoe as ze heur d'r daor mit redden? Now, dat kan. Ik zal jim niet tegenholen. Mar ien ding moe'n jim wel even weten: Ik sture jim niet as ingelties mar as meensken; jim zullen zéls de hemel weeromme verdienen moeten aj'm weer ingelties wodden willen. En daenk d'r omme: hool d'r rekenschop mit daj'm et daor niet makkelik kriegen zullen! Et meenskeleven is een stok zwaorder en muuiliker as et leven hier bi'j Mi'j!" "Ja God, dat wussen we al, mar we willen d'r toch henne!" zongen de ingelties. "Amen!" besleut God.

En zo, beste meensken, kan et veurkommen dawwe zo now en dan hier op oonze wereld wel es meensken tegenkommen die we "ingel" numen. Et bin meerstal opgeruumde, bliede en optimistische meensken, die "een goolden hatte" hebben en die iederiene perberen te helpen die et muuilik en zwaor hebben mit dit eigenaorige gewrot dawwe de naeme "leven" geven hebben. Heur "ingel-wezen" zit meer an de binderas an de buterkaante, dus makkelik te vienen bin ze niet. Dat zollen de ingels wezen kunnen die uut de hemel naor de eerde kwammen, omdat ze dat "vremde gevuul" van oons ok wel es mitmaeken wollen. Spietig genog liekt et d'r op dat heur tal de hieltied kleinder begint te wodden. Ze zullen, daenk' wel vienen dat wi'j, meensken, d'r mar een nuvere boel van maeken, van et leven op 'e eerde, en dawwe daor onverbeterlik in binnen. En ze konnen nog wel es geliek hebben ok! Wi'j daenken vusen te vule in tegenstellings, we willen vusen te vule meensken en dingen van mekeer scheiden en onderscheiden. We willen alles en iederiene in hokkies en deusies stoppen mit oons eigen meerstal verkeerde oordiel as etikettien d'r op. Dat is beslist de foute meniere. Goed en kwaod, bliedschop en piene, liefde en haet, leeghied en volhied, geboorte en dood heuren onofscheidelik bi'j mekeer en hebben mekeer lieke hadde neudig as hemel en eerde, dag en naacht, locht en donker, Adam en Eva. Dat wat veur de ingelties een "vremd gevuul" was, is juust dat wat oons, meensken, henne helpen kan over al die tegenstellings daor as we et oonszels hiere zo muuilik deur maeken. Et herinnert oons an waor awwe weg

kommen en waor awwe weer henne gaon: de hemel, wát elkeniene daor dan ok onder verstaot.

Daoromme he'k et vremde gevuul, dat et leven hier op disse pleneet d'r hiel wat beter en nofliker van wodden zol as dit laeste redmiddel van de meenshied es wat minder an ge- en verbeuden, an riegels, veurschriften en leeftied bunnen wezen zol, en as d'r vri'jer en blieder mit ommegaon wodden zol!

Lodewiek H.

Ziek joongien

Aachter spielen
van zien bedde
ropt hi'j om zien heit en mem,

tot hi'j mu en goelend
zachies in slaop soest
heurt hi'j nog heur stemm'.

Droomt hi'j over pleisters,
over pillen, dokters, zusters
en nog veule meer,

en de aandere morgen
is hi'j weer allienig,
telt zien blokkies nog een keer.

Harmen Houtman

Van de redaktie

Op 25 meert hoolt de Stellingwarver Schrieversronte in "Et Oolde Vat" in Noordwoolde een kontaktaovend veur de mitwarkers an et Perjekt Stellingwarfs Woordeboek. D'r wodt die aovend andacht besteded an et wark an et woordeboek, et vaktaeleonderzuuk van Sietske Bloemhoff, en Pieter Jonker lat een stokkien film zien over oolde ambaachten. Nao et schoft vertelt Vrouw T. Hesselink-van der Riet uut Albergen over klederdraachten in Overiessel. Ze lat d'r toverlanteernplaeties bi'j zien. Vrouw Hesselink is slimme bekend deur et boek dat ze schreven het over de klederdraachten in Noordoost-Twente.
Behalven de mitwarkers an et woordeboek bin femilie en kunde en ere leden van de Schrieversronte vanzels ok van hatte welkom. D'r hoeft gien intree betaeld te wodden. De aovend begint om half achte. (J.V.)

De Stichting "It Fryske Boek" hoolt him ok doende mit "It Sprutsen Frysk Boek". Now is d'r ok een Stellingwarfs boek op 'e baand opneumen: Pake van Klaas Bergsma. Et boek dat doedestieds deur Zwaantje Kuiters-Keizer bewarkt is. Et staot keurig op 'e baand. Meensken, die muuilik of niet (meer) zien kunnen, kun de cassettebanen ommenocht lienen. Infermaosie: "It Sprutsen Frysk Boek", Administratief Centrum, Simmerdyk 2, 8601 ZP Sneek, till.: 05150-12004. (P.J.)

D'r bin weer twie ni'je boeken in et Stellingwarfs uutkommen. Op 22 december 1984 verscheen et fotoboek Berkoop in beeld, saemensteld deur L. Annema en K.A. Berkenbosch. Et boek is een uutgifte van de Dörpsarchiefkemmissie van Berkoop en de Stellingwarver Schrieversronte in opdracht van de Coöp. Veurschotbaank van Berkoop/Noordwoolde. Et boek is alliend bi'j de Veurschotbaank te kriegen veur *f* 15,--. Op 28 december 1984 verscheen et boek Veldnaemen van Stellingwarf, diel II, Donkerbroek van Philomène Bloemhoff-de Bruijn. Et boek is veur *f* 12,50 te koop bi'j de Schrieversronte en in de boekwinkels. Leden van de Schrie-

versronte kun dit boek veur ƒ 7,50 bi'j de Schrieversronte kriegen. (J.V.)

Op 14 jannewaori 1985 is d'r in de schoele van Berkoop weer een cursus Stellingwarfs I uut aende gaon mit 17 cursisten! Een record wat et tal cursisten angaot. Een fielsetaosie weerd! (P.J.)

Ni'js is ok de Stellingwarver daelder van Schrieversrontelid Lykele Jansma. Een zulveren penning diej' bestellen kunnen deur ƒ 75,00 over te maeken op baanknommer 29 98 00 210 t.n.v. Muntcentrale of giro 83 15 23 van de Coöp. Veurschotbaank Berkoop/Noordwoolde (o.v.v. 29 98 00 210). Veur meer infermaosie: till.: 05123-2066. Een pat van de opbrengst komt ten goede an et wark van de Stichting Stellingwarver Schrieversronte. (P.J.)

Op vri'jdagaovend 12 april 1985 speult de tenielverienninge Keunst naor Kracht uut Wolvege veur de Stellingwarver Schrieversronte et tenielstok dat ze veurig jaor in oktober opvoerd hebben: Veurjaor in et heufd. Et stok is een bewarking van de haand van de heer Pieter Heida uut Oosterwoolde. Et stok wodt opvoerd in zael "De Zon", Stationsstraote 1, Oosterwoolde. En om de zael goed vol te kriegen warken alle bejaorde-orgenisaosies van Oosterwoolde mit.
Aj' d'r bi'j wezen willen, even kaorten in et veuren bestellen bi'j de Stellingwarver Schrieversronte, Postbusse 138, 8430 AC Oosterwoolde, till. 05160 - 4533. Et begint aovens om 20.00 ure. (P.J.)

De Warkgroep Publiciteit van de Stellingwarver Schrieversronte het een baentien te vergeven en is op zuuk naor een vri'jwilliger/ster die tegen 30% van de opbrengst mit de Schrieversronte-boeken op jaormarken, braoderienen, stoepverkopen staon wil. Wie helpt oons uut de braand? Geern even een schriftelike reaktie naor: Stellingwarver Schrieversronte, Postbusse 138, 8430 AC Oosterwoolde, waor aj' ok meer infermaosie kriegen kunnen. (P.J.)

Degene die wark veur *De Ovend* insturen wil, wodt vraogd om oons ter wille te wezen op 'e volgende punten. Liefst *typt*, op A4-vellen (ienziedig). Riegellengte: 56 anslaegen. Wat schreven wark anbelangt: graeg *dudelik*, en flink ruumte naost de tekst: A4-fermaot, ienziedig. Inspringen, bruken van anhaelingstekens en spaties, en et verwiezen naor boeken en artikels zoas dat in *De Ovend* daon wodt. Bi'j et insturen van illestraosies moet de scharpte in de gaten holen wodden, en d'r moet rekening hullen wodden mit verkleining as we mit et fermaot niet uut de voeten kunnen.

De Stellingwarver Schrieversronte het ok een hiele riegel boeken uutgeven, en die wodt nog al mar groter. Vraog een overzicht/prieslist an!

de ovend

Twiemaondeliks tiedschrift
veur Stellingwarver tael en kultuur
een uutgifte van de
Stichting Stellingwarver Schrieversronte

Red.: J. Veenstra
Bureau-red.: P. Jonker
Alle corr., inlichtings, adm./ab.:
Stichting Stellingwarver Schrieversronte
Bongheer 1, 8431 GT Oosterwoolde
Postbusse 138, 8430 AC Oosterwoolde
Till. (05160) 4533
Lidm./Ab.: f 15,00 in 't jaor

ISSN 0166-7351